

Sygn. akt VI U 417/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2018 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołań W. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. :

- z dnia 8 grudnia 2017 r., znak: (...)

- z dnia 11 grudnia 2017 r., znak: (...)

w sprawie W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ponowne ustalenie kapitału początkowego oraz o emeryturę

oddala odwołania.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 417/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 grudnia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpatrzeniu wniosku W. P. z dnia 27 listopada 2017r. – odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury.

Powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w szczególności art.184 tej ustawy) oraz na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w szczególności na § 4 tego rozporządzenia) Zakład – w uzasadnieniu swojej decyzji – wskazał, że odmówił przyznania emerytury ponieważ:

- 1) do dnia 1 stycznia 1999r. wnioskodawca nie osiągnął 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego;
- 2) nie został przez niego udowodniony 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odnośnie punktu 1 Zakład podał, że po analizie dokumentów dołączonych do wniosku obniżyła się suma okresów składkowych i nieskładkowych ponieważ uwzględniono okresy przebywania wnioskodawcy na urloпах bezpłatnych od 01-05-1990 do 14-05-1990 oraz od 01-01-1985 do 10-02-1985.

Do okresów uzupełniających uwzględniono okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 24-11-1973 (tj. od daty, od której rodzice wnioskodawcy byli właścicielami gospodarstwa rolnego) do 20-01-1976.

Odnośnie punktu 2 organ rentowy wskazał, iż zgodnie z § 2 ust.2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. okresy pracy w szczególnych warunkach, uzasadniające prawo do wcześniejszej emerytury, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust.2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy m.in.:

- rodzaj pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze;
- stanowisko pracy wymienione odpowiednio w wykazie, dziale, pozycji i punkcie resortowego aktu prawnego, przy czym nazwa stanowiska pracy, na jakim był zatrudniony pracownik, stwierdzona w świadectwie pracy, powinna odpowiadać nazwie wymienionej w wykazie właściwego aktu resortowego;
- okres, w którym praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wyjaśnił, iż nie zaliczył wnioskodawcy okresów zatrudnienia od 10 maja 1979r. do 7 lipca 1983r., od 11 lutego 1985r. do 11 czerwca 1989r. oraz od 15 maja 1990r. do 30 czerwca 1993r. w (...) jako okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ponieważ dokument z 18 lutego 1997r. nie spełnia wymogów formalnych – brak powołania na rozporządzenie z 7 lutego 1983r.

Ponadto Zakład nie zaliczył okresów zatrudnienia od 1 lipca 1993r. do 30 kwietnia 1998r. oraz od 4 maja 1998r. do 31 grudnia 1998r. w (...) T. jako okresów wykonywania prac w szczególnych warunkach, ponieważ dokumenty z 17 listopada 2017r. nie spełniają wymogów formalnych – brak powołania na zarządzenie resortowe.

Zakład uwzględnił natomiast okres zatrudnienia od 21 stycznia 1976r. do 26 kwietnia 1977r. w M. jako okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ponadto Zakład poinformował, że do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego uwzględniono najkorzystniejsze zarobki zastępcze z kart wynagrodzeń za okresy pracy na eksporcie:

- od 08-07-1983 do 31-12-1984 z karty wynagrodzeń J. M.,
- od 07-08-1989 do 31-12-1989 z kart wynagrodzeń P. L.,
- od 01-01-1990 do 30-04-1990 z kart wynagrodzeń P. N..

Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku – uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999r. okresy:

- składkowe w wymiarze 22 lat 3 miesięcy i 1 dnia,
- nieskładkowe w wymiarze 5 miesięcy i 20 dni,
- uzupełniające – rola w wymiarze 2 lat 1 miesiąca i 27 dni,

- stażu sumarycznego w wymiarze 24 lat 10 miesięcy i 18 dni,
- stażu w szczególnych warunkach/charakterze w wymiarze 1 roku 3 miesięcy i 7 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł w imieniu ubezpieczonego (wnioskodawcy) jego pełnomocnik procesowy domagając się zmiany tej decyzji i przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 12 listopada 2017r., tj. od dnia ukończenia przez ubezpieczonego 60 roku życia, jak również zasądzenia od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania skarżący odniósł się odrębnie do dwóch kwestii:

- posiadanego ogólnego stażu emerytalnego (okresów składkowych i nieskładkowych);
- okresu swojego pracowniczego zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Jeśli chodzi o pierwszą z nich, to ubezpieczony domagał się uwzględnienia przy ocenie jego uprawnień emerytalnych w zakresie ogólnego stażu emerytalnego dalszego okresu – oprócz uwzględnionego w zaskarżonej decyzji (od 24 listopada 1973r. do 20 stycznia 1976r.) - uzupełniającego swojej pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 12 listopada 1973r. do 23 listopada 1973r. (czyli o 12 dni więcej), podnosząc iż jego rodzice byli właścicielami gospodarstwa rolnego od dnia 30 listopada 1971r. Zatem w jego ocenie okres powyższy od dnia 12 listopada 1973r. (w którym to dniu ukończył on 16 lat) do 23 listopada 1973r. powinien uzupełnić jego okresy składkowe i nieskładkowe na podstawie art.10 ust.1 pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Ponadto odwołujący domagał się zaliczenia do okresu składkowego i nieskładkowego okresów:

- a) od dnia 3 stycznia 1985r. do dnia 10 lutego 1985r. (39 dni),
- b) od dnia 1 maja 1990r. do dnia 14 maja 1990r. (14 dni),

ponieważ w tych okresach przebywał na urlopie wypoczynkowym,

- c) od 1 stycznia 1985r. do 2 stycznia 1985r. (2 dni),
- d) dnia 2 maja 1990r.

ponieważ w tych okresach odbywał przejazd z kraju do pracy na budowach eksportowych.

Ubezpieczony podał, iż w okresie od dnia 8 lipca 1983r. do dnia 31 grudnia 1984r. pracował na budowie eksportowej w (...), a jego przejazd do kraju odbył się w okresie 1 i 2 stycznia 1985r. Natomiast od dnia 3 stycznia 1985r. do dnia 10 lutego 1985r. przebywał on na urlopie wypoczynkowym za rok 1984. Do pracy przyjęty został z dniem 11 lutego 1985r.

Z kolei w okresie od dnia 7 sierpnia 1989r. do 30 kwietnia 1990r. ubezpieczony pracował na budowie eksportowej na Węgrzech, a jego przejazd do kraju odbył się 2 maja 1990r. Natomiast od dnia 4 maja 1990r. do dnia 14 maja 1990r. przebywał ona na urlopie wypoczynkowym za rok 1989/1990, a do pracy przyjęty został z dniem 15 maja 1990r.

Odwołujący twierdził w związku z powyższym, iż okres jego przejazdu z budów w(...) i na W. do kraju oraz okres jego urlopu wypoczynkowego (łącznie 68 dni), to okresy zatrudnienia wliczone do wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, dlatego zaskarżona decyzja powinna zostać zmieniona.

W kwestii okresu swojej pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony twierdził, iż do okresu uwzględnionego przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji (1 rok 3 miesiące i 7 dni w M. od 21 stycznia 1976r. do 26 kwietnia 1977r.) powinny zostać także doliczone okresy jego pracowniczego zatrudnienia:

1) w Przedsiębiorstwie (...) – (...) K. od dnia 10 maja 1979r. do dnia 30 czerwca 1993r. gdyż wykonywał on w tym okresie prace przy montażu urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokości – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., wykaz A, dział V, poz.1;

2) na stanowisku monterów urządzeń energetycznych w (...) od dnia 1 lipca 1993r. do dnia 30 kwietnia 1998r. oraz od dnia 4 maja 1998r. do dnia 31 grudnia 1998r., na którym to stanowisku wykonywał prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., wykaz A dział II.

Ponadto ubezpieczony uznawał za bezprzedmiotowe stanowisko organu rentowego dotyczące braku powołania się przez jego pracodawcę w świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 17 listopada 2017r. na odpowiednie zarządzenie resortowe, gdyż zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002r. (III ZP 30/01) przepisy zawierające upoważnienie dla ministrów i kierowników urzędów centralnych do ustalenia wykazów stanowisk pracy w podległych im zakładach nie obowiązują, co oznacza utratą mocy aktów niższego rzędu, w tym aktów resortowych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.11.2010r., I UK 124/10; wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy sygn. akt 878/11).

Ubezpieczony podkreślał przy tym, iż zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem wyłącznie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr8, poz.43 ze zm.) i jego załączniki stanowią jedyną, właściwą podstawą do określenia czy dane stanowisko pracy należy zaliczyć do stanowisk pracy, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach, dlatego też oczywistym jest, że decyzja organu rentowego została wydana z naruszeniem postanowień wyżej wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów.

Dodatkowo ubezpieczony podnosił, iż mając na uwadze zaliczenie mu przez organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu jego pracy w M. od dnia 21 stycznia 1976r. do dnia 26 kwietnia 1977r. wnosi on również o zaliczenie do tego stażu okresu zasadniczej służby wojskowej odbytej przez niego od dnia 27 kwietnia 1977r. do dnia 13 kwietnia 1979r., tj. 1 rok 1 miesiąc i 17 dni, na podstawie obowiązujących w wyżej wskazanym okresie przepisów, tj. art.108 ust.1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 16, poz.91) – w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1975r. do 31 sierpnia 1979r., zgodnie z którym czas odbywania zasadniczej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Ubezpieczony argumentował, że w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia za służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w dniu powołania do służby i dlatego na podstawie ww. ustawy oraz zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem (wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2006r. III UK 5/06) domaga się on zaliczenia okresu odbytej zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Po zaliczeniu wyżej wskazanych okresów zatrudnienia do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach legitymuje się on wymaganym, co najmniej 15-letnim okresem tego stażu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną uprzednio w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Odrębną decyzją z dnia 8 grudnia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. - po otrzymaniu nowych dowodów mających wpływ na wysokość kapitału początkowego - ponownie ustalił dla W. P. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r.

W punkcie V tej decyzji Zakład wskazał, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił ubezpieczonemu okresów:

- od 14 kwietnia 1979r. do 30 kwietnia 1979r.,
- od 1 maja 1990r. do 14 maja 1990r.,
- od 1 stycznia 1985r. do 10 lutego 1985r.,

gdyż w tych okresach przebywał on na urlopie bezpłatnym.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł w imieniu ubezpieczonego jego pełnomocnik procesowy, domagając się zmiany tej decyzji i ustalenia wartości kapitału początkowego z uwzględnieniem okresów: od dnia 1 stycznia 1985r. do dnia 10 lutego 1985r. oraz od dnia 1 maja 1990r. do dnia 14 maja 1990r., jak również zasądzenia od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego odwołania podnoszono, iż ubezpieczony w okresie od dnia 8 lipca 1983r. do dnia 31 grudnia 1984r. pracował na budowie eksportowej w (...). Przejazd ubezpieczonego do kraju odbywał się w okresie od 1 do 2 stycznia 1985r., natomiast od dnia 3 stycznia 1985r. do dnia 10 lutego 1985r. przebywał on na urlopie wypoczynkowym za 1984r.

Następnie ubezpieczony przyjęty został do pracy z dniem 11 lutego 1985r.

Z kolei w okresie od dnia 7 sierpnia 1989r. do dnia 30 kwietnia 1990r. ubezpieczony pracował na budowie eksportowej na W.. Jego przejazd do kraju odbył się w dniu 2 maja 1990r., natomiast od dnia 4 maja 1990r. do dnia 14 maja 1990r. przebywał on na urlopie wypoczynkowym za rok 1989/1990. Następnie przyjęty został do pracy z dniem 15 maja 1990r.

W ocenie ubezpieczonego okres jego przejazdu z budowy w ZSRR i z budowy na W. do kraju oraz okresy jego urlopu wypoczynkowego, to okresy zatrudnienia wliczone do wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, dlatego też zaskarżona decyzja powinna zostać zmieniona.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podając w uzasadnieniu odwołania sposób w jakim ustalił wartość kapitału początkowego ubezpieczonego oraz powołując – w zakresie nieuwzględnienia do wartości tego kapitału okresów przebywania przez ubezpieczonego na urloпах bezpłatnych – argumentacją przedstawioną w treści zaskarżonej decyzji.

Dodatkowo organ rentowy wniósł o połączenie sprawy z odwołania ubezpieczonego od decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego ze sprawą z odwołania ubezpieczonego od decyzji z dnia 11 grudnia 2017r. dotyczącej prawa do wcześniejszej emerytury.

Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 23 marca 2018r. sprawa z odwołania ubezpieczonego W. P. od decyzji z dnia 8 grudnia 2017r. dotyczącej ponownego ustalenia kapitału początkowego (sygn. akt VI U 418/18) została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą niniejszą dotyczącą odmowy przyznania ubezpieczonemu emerytury (sygn. akt VI U 417/18).

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Ubezpieczony W. P. (urodz. (...)) w dniu 27 listopada 2017r. złożył w ZUS Oddziale w B. wniosek o emeryturę. W punkcie 4 wniosku ubezpieczony wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym (OFE) na dochody budżetu państwa. W dniu (...)ubezpieczony osiągnął wiek 60 lat.

Kontroli sądowej w niniejszej sprawie poddane zostały dwie decyzje:

- pierwsza, z dnia 8 grudnia 2017r. w zakresie odmawiającym uwzględnienia do wartości kapitału początkowego ubezpieczonego okresów przebywania przez ubezpieczonego – jak twierdził organ rentowy – na urloпах bezpłatnych od 1 maja 1990r. do 14 maja 1990r. oraz od 1 stycznia 1985r. do 10 lutego 1985r.;

- druga, z dnia 11 grudnia 2017r. odmawiająca prawa do emerytury w obniżonym (w stosunku do powszechnego) wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Obie decyzje były ze sobą w sposób istotny powiązane co do kwestii zwiększenia okresów składkowych ubezpieczonego. W przypadku bowiem zaliczenia do okresów składkowych dwóch okresów, których dotyczyły spory w obu sprawach, tj. od 1 stycznia 1985r. do 10 lutego 1985r. oraz od 1 maja 1990r. do 14 maja 1990r. ogólny staż emerytalny ubezpieczonego przekroczyłby wymiar 25 lat, co powodowałoby z kolei spełnienie przez niego istotnej dla nabycia prawa do wcześniejszej emerytury przesłanki wskazanej w art.184 ust.1 pkt 2 w zw. z art.27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz.1270) oraz w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz.43 ze zm.) - posiadania okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego – w przypadku mężczyzn – co najmniej 25 lat.

Rozważania w tej istotnej dla rozstrzygnięcia sporu kwestii rozpocząć należy od odnotowania w tym miejscu, iż z treści zaskarżonej decyzji z dnia 11 grudnia 2017r. wynikało, iż organ rentowy ustalił, iż ubezpieczony W. P. na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 24 lat 10 miesięcy i 18 dni.

W odwołaniu od tej decyzji powód domagał się doliczenia do tego okresu składkowego i nieskładkowego pięciu dalszych okresów:

- 1) okresu swojej pracy w gospodarstwie rolnym jego rodziców od ukończenia 16 roku życia, tj. od (...) (w zaskarżonej decyzji zaliczony został okres od (...) do 20 stycznia 1976r.) – czyli dalszych 12 dni tak zwanego okresu uzupełniającego;
- 2) okresu od dnia 3 stycznia 1985r. do dnia 10 lutego 1985r. (39 dni) jako okresu składkowego, w którym ubezpieczony – jak twierdził – przebywał na urlopie wypoczynkowym za rok 1984;
- 3) okresu od 1 do 2 stycznia 1985r. (2 dni) jako okresu składkowego, podczas którego odbywał on przejazd do kraju z pracy na budowie eksportowej w (...);
- 4) okresu od 1 maja 1990r. do 14 maja 1990r. (14 dni) jako okresu składkowego podczas których przebywał on – jak twierdził – na urlopie wypoczynkowym;
- 5) dnia 2 maja 1990r. jako dnia okresu składkowego, w którym odbył on przejazd do kraju z budowy eksportowej na W..

Jednak zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na zwiększenie wskazanego w zaskarżonej decyzji okresu składkowego i nieskładkowego (w wymiarze 24 lat 10 miesięcy i 18 dni) wyłącznie o pierwszy ze wskazanych wyżej okresów – okres uzupełniający pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 12 listopada 1973r. do 23 listopada 1976r. (12 dni). Zakład nie kwestionował, iż ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej połowy powszechnie obowiązującego czasu pracy (4 godziny dziennie) w okresie od (...)do 23 listopada 1976r., a powód wykazał w toku procesu, iż jego rodzice byli właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni 5,81 ha od dnia 30 listopada 1971r. powiększonego w latach późniejszych do 10,41 ha. W powyższym okresie od 12 listopada 1973r. do 23 listopada 1976r. gospodarstwo miało już 10,41 ha oraz liczny inwentarz żywy (2 konie, 30 sztuk trzody chlewnej i od 20 do 30 sztuk bydła). Ubezpieczony pracował w tym gospodarstwie przy przerywaniu buraków, innych pracach polowych i obrzadku zwierząt, 2 godziny przed udaniem się do szkoły oraz minimum (a często znacznie więcej) dalsze 2-3 godziny po szkole. Jego starszy brat i starsza siostra w tym okresie już pracowali w pełnym wymiarze czasu pracy (brat w Zakładach (...) w Ś. a siostra w kiosku ruchu w S.).

(dowody: oryginał zaświadczenia z dnia 12 grudnia 2017r. Starosty (...) w C.; przesłuchanie powoda: e-protokół rozprawy k.78 i protokół skrócony k.76-77 a.s.)

Jeśli chodzi o pozostałe okresy, wskazane w odwołaniach, których ubezpieczony domagał się zaliczenia do okresów składkowych, to Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczony będąc pracownikiem Przedsiębiorstwa (...), (...) Zespołu (...) w K., zawarł w dniu 28 czerwca 1983r. z Przedsiębiorstwem (...) w W. umowę o pracę na czas określony na budowie w K. w (...), na mocy której w okresie od 8 lipca 1983r. do 31 października 1983r. został on zatrudniony na budowie(...) elektrowni (...) w K. na stanowisku monteru rurociągów. Powyższa umowa wskazywała jako jednostkę kierującą Przedsiębiorstwo (...) w W., a jako pracodawcę powoda (tzw. macierzysty zakład pracy) Przedsiębiorstwo (...) – (...) (...) Zespół (...) K.. W § 1 tej umowy odwołano się m.in. do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem wraz ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 października 1975r. (Dz. U. z 1975r. Nr 35, poz.195) oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1982r. (Dz. U. z dnia 30 stycznia 1982r. nr 2, poz.14).

Aneksem nr 1 z dnia 18 września 1983r. powyższa umowa o pracę została przedłużona do dnia 31 grudnia 1983r. a aneksem nr 2 z dnia 2 grudnia 1983r. do dnia 31 grudnia 1984r.

Z dniem 6 lipca 1983r. ubezpieczony rozpoczął korzystanie z urlopu bezpłatnego w macierzystym zakładzie pracy ((...) (...) (...) (...) w K.) i powrócił do pracy do tego zakładu pracy w dniu 11 lutego 1985r. W dniach 1 i 2 stycznia 1985r. ubezpieczony odbywał podróż do (...) po zakończonej z dniem 31 grudnia 1984r. umowie o pracę na budowie eksportowej, a w okresie od 3 stycznia 1985r. do 10 lutego 1985r. korzystał z dewizowego urlopu wypoczynkowego, który przysługiwał w okresie urlopu bezpłatnego przysługującego w jego macierzystym zakładzie pracy. Okres tego urlopu przypadł po terminie obowiązywania umowy o pracę z dnia 8 lipca 1983r., która po przedłużeniu okresu jej obowiązywania, rozwiązała się – jak już wskazano wyżej – z dniem 31 grudnia 1984r.

W dniu 25 lipca 1989r. ubezpieczony W. P. zawarł z Przedsiębiorstwem (...) w W. umowę o pracę na czas określony na budowie (...) B. (...) w W. (...), na mocy której w okresie od 7 sierpnia 1989r. do 31 grudnia 1989r. został on zatrudniony na stanowisku monter. Zgodnie z treścią tej umowy (część początkowa jej tekstu) ubezpieczony w okresie od 7 sierpnia 1989r. do 31 grudnia 1989r. miał korzystać z urlopu bezpłatnego w macierzystym zakładzie pracy – Przedsiębiorstwie (...) ‘ (...) (...) Zespół (...) (...) w K.. Ostatecznie termin obowiązywania tej umowy przedłużony został do 30 kwietnia 1990r., i z tym dniem umowa ta została rozwiązana za porozumieniem stron.

W § 1 umowy z dnia 25 lipca 1989r. odwołano się m.in. do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (j.t. Dz. U. z 1986r. Nr 19 poz.101).

Dzień 2 maja 1990r. był dniem powrotu ubezpieczonego z W. do (...), a w dniach od 4 maja 1990r. do 14 maja 1990r. ubezpieczony korzystał z urlopu wypoczynkowego dewizowego. W dniu 15 maja 1990r. podjął on zatrudnienie w macierzystym zakładzie pracy – Przedsiębiorstwie (...) (...) Zespole (...) w K.. Powyższy okres urlopu wypoczynkowego został przez ubezpieczonego wykorzystany już po rozwiązaniu z dniem 30 kwietnia 1990r. umowy o pracę na budowie eksportowej.

Powyższe okoliczności ustalone zostały przez Sąd na podstawie dowodów z dokumentów, zebranych w aktach osobowych powoda dotyczących okresu jego zatrudnienia u powyższego pracodawcy (następnie przekształconego w „ (...) – (...) Spółkę z o.o. z siedzibą w K.) nadesłanych przez podmiot archiwizujący te akta osobowe – (...) Archiwum Spółkę z o.o. z siedzibą w K., w tym umów o pracę, aneksów do umowy o pracę, kart obiegowych i pism dotyczących wykorzystywania przez ubezpieczonego urlopów wypoczynkowych dewizowych, w tym kart urlopowych.

Przy dokonywaniu subsumpcji wyżej opisanych okoliczności faktycznych pod właściwe przepisy prawa materialnego należy w pierwszej kolejności odwołać się do przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (w brzmieniach obowiązujących w okresach, na które zostały zawarte przez powoda umowy o pracę na budowach eksportowych w (...)i w (...)).

W pierwszym z tych okresów (od 8 lipca 1983r. do 31 grudnia 1984r.) § 12 powyższego rozporządzenia stanowił:

- w ust.1, iż pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą przysługuje prawo do 1/12 urlopu wypoczynkowego, zwanego dalej „urlopem”, w wymiarze wynikającym z przepisów Kodeksu pracy, za każdy kalendarzowy miesiąc pracy za granicą, chyba że pracownik wykorzystał urlop za dany rok kalendarzowy z tytułu pracy w kraju. Niepełny miesiąc kalendarzowy zaokrągla się w górę;
- w ust.2, że pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą na okres dłuższy niż 12 miesięcy należy udzielić urlopu po każdym roku pracy;
- w ust.3, że na wniosek pracownika, o którym mowa w ust.2, jednostka kierująca powinna wypłacić w zamian za urlop ekwiwalent pieniężny po zakończeniu pracy za granicą;
- w ust.4, iż pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy jednostka kierująca wypłaca w zamian za urlop ekwiwalent pieniężny po zakończeniu pracy za granicą;
- w ust.5, iż na wniosek pracownika jednostka kierująca może udzielić urlopu za miesiące przepracowane w terminie wcześniejszym niż określony w ust.2. Przepis ten stosuje się odpowiednio do pracownika, o którym mowa w ust.4;
- w ust.6, że urlop, o którym mowa w ust.2, może być w razie uzasadnionych potrzeb organizacyjno – produkcyjnych budowy (usługi) eksportowej przesunięty na rok następny. W razie niewykorzystania tego urlopu w całości lub w części przed zakończeniem pracy za granicą jednostka kierująca jest obowiązana wypłacić pracownikowi ekwiwalent pieniężny;
- w ust.7, iż urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy ulega przedłużeniu o liczbę dni urlopu, na które pracownikowi przysługuje ekwiwalent pieniężny;
- w ust.8, iż za czas urlopu pracownikowi przysługuje wynagrodzenie, jakie by otrzymał, gdyby w tym czasie pracował (wynagrodzenie złotowe i wynagrodzenie walutowe przysługujące w czasie zatrudnienia za granicą). Zmienne składniki wynagrodzenia złotowego oraz zmienne składniki wynagrodzenia walutowego oblicza się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia z okresu trzech miesięcy poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu. Do wynagrodzenia za urlop nie wlicza się diet i innych świadczeń związanych z podróżą służbową.
- w ust.9, iż ekwiwalent za niewykorzystany urlop, przypadający w części walutowej, jednostka kierująca jest obowiązana wypłacić pracownikowi w terminie umożliwiającym przekazanie oszczędności do kraju,
- w ust.10, że urlop wypoczynkowy przysługujący pracownikowi po powrocie z zagranicy z tytułu pracy w kraju ulega skróceniu o taką liczbę dni urlopu, do jakiej pracownik nabył prawo w tym samym roku kalendarzowym z tytułu pracy za granicą;
- w ust.11, iż w razie niewykorzystania przez pracownika przysługującego mu urlopu wypoczynkowego przed skierowaniem do pracy za granicą macierzysty zakład pracy jest obowiązany wypłacić pracownikowi ekwiwalent pieniężny;
- w ust.12, iż przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop przysługujący pracownikowi z tytułu pracy w kraju za rok kalendarzowy, w którym nabył prawo do urlopu z tytułu pracy za granicą, stosuje się odpowiednio przepis art.10.

Z kolei zgodnie z § 12¹ powołanego rozporządzenia, w czasie urlopu bezpłatnego przypadającego po zakończeniu pracy za granicą, pracownik zachowuje dla siebie i dla członków rodziny prawo do świadczeń społecznej służby zdrowia

i do zasiłków rodzinnych oraz przysługuje mu prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

(Dz. U. z 1974r. Nr 51, poz.330 w brzmieniu nadanym § 1 pkt 7 rozporządzenia z dnia 31 grudnia 1981r. – Dz. U. z 1982r. Nr 2, poz.14, obowiązującym od 1 stycznia 1982r.)

W drugim z wymienionych wyżej okresów pracy ubezpieczonego za granicą (w okresie od 7 sierpnia 1989r. do 30 kwietnia 1990r. w W. (...)) powyższe unormowania przeniesione zostały (z niewielkimi zmianami ut.8 i ust.9 dokonanymi § 1 pkt 7 rozporządzenia z dnia 3 maja 1989r. – Dz. U. z 1989r. Nr 8, poz.144 i obowiązującymi od 15 maja 1989r.) do § 14 i § 15 tekstu jednolitego tego aktu prawnego ogłoszonego w Dz. U. z 1986r. Nr 19, poz.101.

Dokonując wykładni powyższych unormowań w zakresie relewantnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy Sąd Okręgowy powołuje się na dotychczasowy dorobek orzecznictwa co do sposobu kwalifikowania okresu urlopu bezpłatnego z tytułu niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, do którego pracownik nabył prawo w czasie pracy na tzw. budowie eksportowej, za który wypłacono mu ekwiwalent pieniężny. Obszerna analiza jurydyczna tej kwestii przedstawiona została w wielu judykatach. I tak zgodnie z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013r. (sygn. akt III UZP 1/13 – OSNP 2013r./21-22/255) Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia dni wolnych od pracy, przewidziany w § 9 ust.4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. nie stanowi okresu składkowego przewidzianego w art.6 ust.2 pkt 1 lit.a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, iż okres ten w zakresie ubezpieczenia społecznego nie był okresem składkowym ani nieskładkowym, a dla ubezpieczenia społecznego był to okres obojętny. Między macierzystym pracodawcą a pracownikiem korzystającym z urlopu bezpłatnego trwał stosunek ubezpieczenia społecznego, istniejący od nawiązania stosunku pracy do jego ustania (art.4 ust.3 ustawy z dnia 25 listopada 1986r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, j.t. Dz. U. z 1989r. Nr 25, poz.137 ze zm.), jednak w ramach tego stosunku status pracownika korzystającego z urlopu bezpłatnego rozpatrywany jako okres, w którym nie był zobowiązany do wykonywania pracy i nie otrzymywał świadczeń ze stosunku pracy lub z nimi związanych ani też ich surogatów, analizowany w świetle art.6 ust.2 lit.a ustawy o emeryturach i rentach, nie był i nie może być obecnie uznany za okres zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 1973r. I PR 408/73 – OSNP 1974/5, poz.96; z dnia 7 października 1998r., II UKN 334/98, OSNAPiUS 1999r. nr 21, poz.694 i uchwała z 12 czerwca 2002r. III UZP 4/02 – OSNAPiUS 2002 nr 24, poz.601). Bez względu na sposób pojmowania pojęcia „zatrudnienie”, które można rozumieć wąsko, jako aktywną realizację stosunku pracy przez jej świadczenie, albo szeroko, jako trwanie prawnego stosunku pracy, użyte w art.6 ust.2 pkt 1 lit.a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pojęcie „zatrudnienia” zwięźono do kręgu tych tylko zatrudnień, w czasie których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego.

Na podstawie szczególnej regulacji § 15 rozporządzenia (w tekście ustalonym od dnia 10 lipca 1990r. - § 16 tego rozporządzenia). W czasie urlopu bezpłatnego przypadającego w okresie skierowania do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem, pracownik zachowywał dla siebie i członków rodziny prawo do świadczeń społecznej służby zdrowia i do zasiłków rodzinnych oraz przysługujące mu prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Gdyby okres, o którym mowa, był okresem ubezpieczenia (składkowym i nieskładkowym), taka regulacja byłaby oczywiście zbędna.

W taki sposób należy kwalifikować okresy:

- za które wypłacono pracownikowi ekwiwalent za urlop wypoczynkowy niewykorzystany w czasie trwania umowy o pracę na budowie eksportowej, o jaki przedłużono urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy,
- w których pracownik po zakończeniu umowy o pracę na budowie eksportowej wykorzystywał urlop wypoczynkowy, przed powrotem z urlopu bezpłatnego w macierzystym zakładzie pracy

(por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015r. I UK 269/14 – LEX nr 1712807).

W wyroku z dnia 13 grudnia 2016r. III AUa 1232/16 (LEX nr 2185499) Sąd Apelacyjny w Gdańsku wskazał, że tylko okresy zatrudnienia na budowie eksportowej mogły być uznane jako składkowe, a okresów tych nie można wydłużyć o okresy niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, do którego pracownik nabył prawo z tytułu pracy eksportowej, jak i z tytułu różnic w czasie pracy. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny – powołując treść art.12 ust.1 i ust.5 rozporządzenia Rady Ministrów z 27 grudnia 1974r. – wskazał, iż okresy urlopu wypoczynkowego udzielonego zgodnie z przepisami rozporządzenia, nie zostały wymienione przez ustawodawcę jako okresy składkowe w art.6, czy też jako okresy nieskładkowe w art.7 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie są to też okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach ustawy z 25 listopada 1986r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 1989r. Nr 25, poz.137 z późn. zm.) – art.6 ust.1 pkt 2 ustawy, gdyż z mocy obowiązujących w czasie istnienia tych okresów przepisów wypłacone ekwiwalenty nie stanowiły podstawy wymiaru składki (odpowiednio § 1 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy, Plac i Spraw Socjalnych z 13 grudnia 1976r. w sprawie dostosowania niektórych przepisów o ubezpieczeniu społecznym i ubezpieczeniu rodzinnym do zasad określających składki funduszu płac (Dz. U. Nr 40, poz.239) oraz § 7 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. z 1993r. Nr 68, poz.330).

W innym fragmencie uzasadnienia powyższego wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że „taka sama ocena odnosi się do okresu ujętego jako „urlop dewizowy”. Konsekwentnie skoro zakończenie zatrudnienia na kontrakcie nastąpiło 30 czerwca 1988r., to później, czyli 1 lipca 1988r. do dnia podjęcia pracy w macierzystym zakładzie, ubezpieczony nie mógł korzystać już z urlopu wypoczynkowego, bo ten można uzyskać tylko w okresie zatrudnienia przez jednostkę kierującą. Regulacja tej kwestii na gruncie rozporządzenia z 27 grudnia 1974r. jest jednoznaczna (tak wprost też Sąd Najwyższy we wskazanym orzeczeniu z dnia 9 października 2013r. Takie samo stanowisko wyraził również Sąd Apelacyjny w Łodzi z dnia 4 grudnia 2013r., III AUa 359/13).

Nie stanowi urlopu wypoczynkowego okres, za który pracownik otrzymuje ekwiwalent pieniężny. Nie jest zatem tak, że urlop bezpłatny został przedłużony „o okres wykorzystywania urlopu wypoczynkowego”, gdyż już wyżej zauważono, iż zgodnie z § 14 ust.6 zdanie drugie i ust.7 rozporządzenia „W razie niewykorzystania tego urlopu w całości lub w części przed zakończeniem pracy za granicą jednostka kierująca była obowiązana wypłacić pracownikowi ekwiwalent pieniężny. Urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy uległ przedłużeniu o liczbę dni urlopu, na które pracownikowi przysługuje ekwiwalent pieniężny”. Czyli granicą czasową wykorzystania urlopu w naturze jest zakończenie pracy za granicą. Innymi słowy w czasie urlopu bezpłatnego w macierzystym zakładzie pracy pracownik nie ma już urlopu wypoczynkowego w naturze, jeżeli nie wykorzystał go przed zakończeniem pracy za granicą. Nie otrzymuje wynagrodzenia urlopowego, lecz ekwiwalent pieniężny.

Według rozporządzenia z 27 grudnia 1974r. i uchwały z 3 września 1984r. urlop wypoczynkowy w naturze, z prawem do wynagrodzenia urlopowego, czyli traktowany jako okres składkowy, pracownik mógł wykorzystać tylko w czasie zatrudnienia. Po zakończeniu pracy za granicą i powrocie do kraju pracownik mógł otrzymać jedynie ekwiwalent pieniężny obliczony jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy. Nie był to więc czas urlopu wypoczynkowego, a tylko czas urlopu bezpłatnego, gdyż w takiej sytuacji urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy ulegał przedłużeniu”.

Odnosząc powyższą wykładnię do ustalonego w sprawie stanu faktycznego Sąd Okręgowy wskazuje, iż okresy zjazdu z budowy eksportowej i urlopu „dewizowego” ubezpieczonego (w wyżej wskazanym przez sąd Apelacyjny w Gdańsku rozumieniu) nie były okresami składkowymi ani nieskładkowymi, które mogłyby uzupełnić staż emerytalny powoda.

Dlatego decyzja z dnia 8 grudnia 2017r. odpowiadała prawu, gdyż organ rentowy zasadnie odmówił w niej uwzględnienia do wartości kapitału początkowego okresów od 1 maja 1990r. do 14 maja 1990r. oraz od 1 stycznia

1985r. do 10 lutego 1985r. Odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji podlegało oddaleniu na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa materialnego.

Udowodniony przez ubezpieczonego w toku procesu okres składkowy i nieskładkowy nie osiągnął wymaganego 25-letniego okresu, a jedynie 24 lata 11 miesięcy i 1 dzień (po dodaniu do okresu wskazanego w zaskarżonej decyzji z dnia 11 grudnia 2017r. dalszego okresu uzupełniającego pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu przez niego 16 roku życia od(...)).

Ubezpieczony nie spełnił zatem ustawowego warunku nabycia prawa do emerytury, wskazanego w art.184 ust.2 w związku z art.27 pkt 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS oraz w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego.

Nie mógł zatem nabyć prawa do dochodzonego świadczenia, a w związku z tym jego odwołanie od decyzji z 11 grudnia 2017r. także podlegało oddaleniu na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. w związku z powyższymi przepisami materialnymi.

Na konieczność oddalenia odwołania także od decyzji z 11 grudnia 2017r. bez wpływu pozostawało to, iż w toku niniejszego procesu udało się powodowi udowodnić, iż posiada on do dnia 1 stycznia 1999r. okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat (§ 4 ust.1 rozporządzenia z 7 lutego 1990r.). W tym zakresie Sąd Okręgowy ustalił, na podstawie dowodów z zeznań świadków J. P., E. P. i J. Z. oraz dowodu z przesłuchania ubezpieczonego i dowodów z dokumentów z jego akt osobowych dotyczących zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K., w tym na budowach eksportowych w okresach wskazanych wyżej, że ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach, wskazaną w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. wykazie A dziale V poz.5, czyli prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości. Do okresów pracy w szczególnych warunkach o których mowa wyżej zaliczone powinny być okresy:

- od 10 maja 1979r. do 7 sierpnia 1983r. (4 lata 1 miesiąc i 29 dni);
- od 11 lutego 1985r. do 11 czerwca 1989r. (4 lata 3 miesiące i 29 dni);
- od 15 maja 1990r. do 30 maja 1993r. (3 lata 1 miesiąc i 17 dni);
- od 8 lipca 1983r. do 31 grudnia 1984r. (budowa eksportowa w (...)) – 1 rok 5 miesięcy i 24 dni);
- od 7 sierpnia 1989r. do 30 kwietnia 1990r. (budowa eksportowa w (...)) 8 miesięcy 25 dni)

Łącznie 12 lat 4 miesiące i 10 dni.

Ponadto do tego okresu pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach zaliczyć należy także:

- okres pracy ubezpieczonego w Zakładach (...) w Ś. od 21 stycznia 1976r. do 26 kwietnia 1977r. (1 rok 3 miesiące i 7 dni) – okres uznany przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z 15 listopada 2013r. wystawionego powodowi przez (...) SA w Ś. – k.6 akt emerytalnych z wniosku o emeryturę z dnia 12 grudnia 2017r.;
- okres służby wojskowej od (...) (dowody: kserokopie książeczki wojskowej k.17 akt emerytalnych z wniosku z dnia 12 października 2017r.), po której ubezpieczony powrócił do Zakładu (...) w Ś. na stanowisko pracy, na którym pracował przed powołaniem do służby wojskowej w ciągu 30 dni (art.108 ust.1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 listopada 1967r. – Dz. U. z 2018r. poz.1459) – powrót do pracy nastąpił w ciągu 30 dni od ukończenia tej służby – ubezpieczony rozwiązał stosunek pracy z dniem 30 kwietnia 1979r. (k.15 akt emerytalnych) – 1 rok 11 miesięcy i 17 dni;
- okres pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) J. S. od 1 lipca 1993r. do 30 kwietnia 1998r. oraz od 4 maja 1998r. do 31 grudnia 1998r. w (...) SA w B., gdzie ubezpieczony – pracując na stanowisku monterów urządzeń

elektroenergetycznych wykonywał pracę w szczególnych warunkach wskazaną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. – wykazie A dziale II przy wytwarzaniu w przyłączaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych (w obu wyżej wskazanych firmach – 4 lata 10 miesięcy).

Zatem łączny okres zatrudnienia ubezpieczonego w szczególnych warunkach wyniósł 19 lat 1 miesiąc i 27 dni, ale jak już wcześniej zaznaczono okoliczność ta nie miała decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu, wobec nieposiadania przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganego ogólnego stażu emerytalnego w wymiarze co najmniej 25 lat.

SSO Janusz Madej